

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Zielonej Górze

LZG.410.001.002.2017
P/17/001

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Zielonej Górze
ul. Podgórna 9a, 65-213 Zielona Góra
T +48 68 410 66 00, F +48 68 410 66 39
lzg@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/17/001 – Wykonanie budżetu państwa w 2016 r.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Zielonej Górze
Kontroler	Anna Huziej, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli numer LZG/99/2016 z dnia 21 grudnia 2016 r. (dowód: akta kontroli str. 1)
Jednostka kontrolowana	Urząd Miejski w Żarach (dalej: <i>Urząd</i> lub <i>Gmina</i>), ul. Rynek 1-5, 68-200 Żary
Kierownik jednostki kontrolowanej	Danuta Madej, Burmistrz Miasta Żary (dowód: akta kontroli str. 2)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna¹

Dotacje na realizację zadań zleconych z zakresu administracji rządowej, objętych szczegółowym badaniem w toku kontroli, tj. spraw obywatelskich, wsparcia rodziny w ramach Programu Rodzina 500+ oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego zostały wydatkowane zgodnie z przeznaczeniem i terminowo rozliczone.

Sprawozdania (Rb-50) przekazano terminowo oraz zaprezentowano w nich prawidłowe dane. Terminowo przekazywano również sprawozdania z realizacji zadań objętych szczegółowymi badaniami w toku kontroli.

Stwierdzono nieprawidłowości, polegające na niepodejmowaniu działań przewidzianych przepisami ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów² w stosunku do wszystkich objętych szczegółowym badaniem w toku kontroli dłużników alimentacyjnych³.

¹ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2016 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna, negatywna, a w przypadku gdy nie zostaną spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej, ani dla oceny negatywnej stosowana będzie ocena opisowa.

² Dz. U. z 2016 r. poz. 169, ze zm.

³ Analizie poddano działania podejmowane wobec pięciu dłużników alimentacyjnych.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Planowanie dotacji z budżetu państwa na realizację zadań

Opis stanu
faktycznego

W 2016 r. Gmina realizowała zadania z zakresu administracji rządowej i inne zadania zlecone ustawami w następujących działach: Rolnictwo i łowiectwo (010) Administracja publiczna (750), Obrona narodowa (752), Oświata i wychowanie (801) oraz Pomoc społeczna (852). Na realizację ww. zadań wykorzystano dotacje w łącznej kwocie 29.424,9 tys. zł (co stanowiło 97,9% kwoty zaplanowanej, tj. 30.045,9 tys. zł), w tym największą kwotę dotacji wykorzystano w dziale 852 – 28.651,7 tys. zł (tj. 97,4%).

(dowód: akta kontroli str. 3-11, 158-161)

Spośród realizowanych przez Gminę zadań z zakresu administracji rządowej i innych zadań zleconych ustawami, w toku kontroli szczegółowym badaniem objęto zadania z zakresu: spraw obywatelskich (rozdział 75011 – Urzędy wojewódzkie), świadczeń wychowawczych (85211) i funduszu alimentacyjnego (rozdział 85212 - świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego). Na realizację ww. zadań Gmina otrzymała dotację w łącznej kwocie 28.923,7 tys. zł, z której wykorzystano 28.217,8 tys. zł (tj. 97,6%).

(dowód: akta kontroli str. 12-15)

Sekretarz Gminy Żary wyjaśniła, że Urząd nie dokonywał szacunku wielkości środków finansowych niezbędnych do realizacji zadań w rozdziale 75011. Kwota dotacji na ten cel została oszacowana przez LUW.

(dowód: akta kontroli str. 199)

Pismem z dnia 23 października 2015 r. Lubuski Urząd Wojewódzki (dalej: *LUW*) poinformował Gminę o wprowadzeniu przez Ministerstwo Finansów od stycznia 2016 r. nowych zasad podziału dotacji celowej na realizację zadań w rozdziale 75011 pomiędzy poszczególne jednostki samorządu terytorialnego. Zgodnie z tymi zasadami wysokość przydzielonej dotacji będzie uzależniona od liczby czynności wykonanych w gminach.

(dowód: akta kontroli str. 3-6)

W maju 2015 r. Urząd przekazał do LUW informacje o przewidywanym wykonaniu wydatków na wypłatę świadczeń z funduszu alimentacyjnego w 2015 r. oraz planowanych wydatkach na realizację tego zadania w 2016 r.

(dowód: akta kontroli str. 181-189)

Zastępca Naczelnika Wydziału Spraw Społecznych wyjaśniła, że podstawą oszacowania przewidywanej liczby świadczeń z funduszu alimentacyjnego w 2016 r. i kwoty niezbędnej na ten cel była liczba i kwota świadczeń przewidzianych do wypłaty w 2015 r., na podstawie wydanych decyzji.

(dowód: akta kontroli str. 171-174)

Pismem z dnia 15 lutego 2016 r. Burmistrz przekazał do LUW (w odpowiedzi na pismo z dnia 12 lutego 2016 r.) zapotrzebowanie na środki finansowe na wdrożenie ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu

dzieci⁴ w łącznej kwocie 111,9 tys. zł (w tym na wydatki bieżące – 56,7 tys. zł; a na wydatki inwestycyjne – 55,2 tys. zł).

(dowód: akta kontroli str. 175-178)

Zastępca Naczelnika Wydziału Spraw Społecznych wyjaśniła, że kwota środków na ten cel została oszacowana na podstawie *stwierdzonych potrzeb w zakresie wyposażenia w meble, sprzęt komputerowy wraz z oprogramowaniem, remont i dostosowanie dodatkowych pomieszczeń do obsługi interesantów ubiegających się o te świadczenia oraz orientacyjnych wydatków na ww. cele.*

(dowód: akta kontroli str. 175-178)

Urząd nie przekazywał do LUW informacji o wysokości środków niezbędnych na wypłatę świadczenia wychowawczego.

Naczelnik Wydziału Spraw Społecznych wyjaśniła, że kwota dotacji na wypłatę świadczeń wychowawczych w 2016 r. została określona samodzielnie przez LUW.

(dowód: akta kontroli str. 179-180)

Począwszy od maja 2017 r. Urząd przekazywał do LUW comiesięcznie monitoring potrzeb w zakresie świadczenia wychowawczego przyznawanego na podstawie ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci oraz świadczeń rodzinnych (w tym świadczeń z funduszu alimentacyjnego). Monitoring ten obejmował m.in. faktyczne wykonanie wydatków na wypłatę świadczeń oraz koszty obsługi za okres od początku roku do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc przedłożenia informacji i planowane wydatki na świadczenia i koszty obsługi w kolejnych czterech miesiącach.

(dowód: akta kontroli str. 228-248)

Zastępca Naczelnika Wydziału Spraw Społecznych wyjaśniła, że podstawą oszacowania planowanych wydatków na świadczenia i koszty obsługi w przekazywanych LUW monitoringach była kwota świadczeń wynikających z wydanych decyzji oraz złożonych wniosków, na które decyzji jeszcze nie wydano.

(dowód: akta kontroli str. 174)

Gmina otrzymała informacje o planowanych oraz określonych w ustawie budżetowej kwotach dotacji na zadania zlecone z zakresu administracji rządowej i inne zadania zlecone ustawami w terminach określonych w art. 143 ust. 1 pkt 2 i art. 148 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁵. W planowanych kwotach dotacji zostały uwzględnione realizowane przez Gminę, objęte kontrolą, zadania w zakresie spraw obywatelskich (rozdział 75011) – kwota planowana dotyczyła I kwartału 2016 r. oraz funduszu alimentacyjnego (w ramach rozdziału 85212). Pismem z dnia 18 lutego 2016 r. Gmina została poinformowana o wstępnej kwocie dotacji na realizację zadań bieżących w zakresie świadczenia wychowawczego, a pismem z dnia 22 lutego 2016 r. o wysokości środków przeznaczonych na realizację wydatków inwestycyjnych w ramach wdrożenia ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.

W kwotach dotacji określonych w ustawie budżetowej uwzględniono wszystkie ww. zadania realizowane przez Gminę, przy czym dotacja na realizację zadań w rozdziale 75011 dotyczyła I kwartału 2016 r.

(dowód: akta kontroli str. 3-15)

⁴ Dz. U. poz. 195, ze zm.

⁵ Dz. U. z 2016 r. poz. 1870, ze zm.

Stosownie do przepisu art. 212 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy o finansach publicznych uchwała budżetowa określa łączną kwotę planowanych dochodów i wydatków budżetu jednostki samorządu terytorialnego, z wyodrębnieniem dochodów bieżących i majątkowych.

W uchwale budżetowej na 2016 r.⁶ ujęto dochody i wydatki na realizację zadań z zakresu administracji rządowej i inne zadania zlecone ustawami w rozdziale 75011, w kwocie wynikającej z pisma LUW z dnia 23 października 2016 r., tj. dotacji przyznanej na I kwartał 2016 r., a nie na cały 2016 r.

(dowód: akta kontroli str. 3-15, 249-267)

Skarbnik Gminy wyjaśniła, że w (...) *uchwale budżetowej na 2016 r. uwzględniono wydatki dotyczące realizacji ww. zadań na cały 2016 r. W rozdziale 75011 w wysokości wskazanej w informacji o planowanej (pismo z października 2015 r.) kwocie dotacji na realizację zadań w tym rozdziale, a pozostałe wydatki ujęto w rozdziale 75023⁷. Źródłem finansowania realizacji tych zadań do czasu zwiększenia dotacji do pełnej kwoty przyznanej na 2016 r. były środki własne.*

(dowód: akta kontroli str. 268-269)

Ustalono
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym obszarze.

2. Realizacja dotowanych zadań

Opis stanu
faktycznego

W toku kontroli szczegółowym badaniem objęto dotacje otrzymane na realizację zadań zleconych z zakresu administracji rządowej i innych zadań zleconych ustawami w rozdziałach:

✓ 75011 *Urzędy wojewódzkie*, z otrzymanej dotacji w kwocie 488,4 tys. zł, wykorzystano 484,3 tys. zł (tj. 99,2%). Kwotę 4,1 tys. zł zwrócono na wezwanie Wojewody.

W wyniku dokonanego przez LUW, po zakończeniu roku budżetowego, rozliczenia dotacji, na podstawie liczby zrealizowanych spraw z uwzględnieniem ujednoliconego czasu realizacji oraz przyjętej stawki roboczogodziny, stwierdzono pobranie na ww. zadania dotacji w nadmiernej wysokości. W związku z powyższym, pismem z dnia 23 stycznia 2017 r. Wojewoda Lubuski wezwał Gminę do zwrotu kwoty 4,1 tys. zł⁸.

(dowód: akta kontroli str. 12-15, 41-43)

✓ 85211 *Świadczenie wychowawcze*, otrzymana dotacja w łącznej kwocie 14.508,2 tys. zł została wykorzystana w kwocie 14.218,4 tys. zł (tj. 98%)⁹.

(dowód: akta kontroli str. 12-15)

✓ 85212 *Świadczenia rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego oraz składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego* (w zakresie funduszu alimentacyjnego), otrzymana dotacja w kwocie 13.927,1 tys. zł

⁶ Uchwała numer XIV/152/15 z dnia 30.12.2015 r.

⁷ Urzędy gmin.

⁸ Zwrot został dokonany 26.01.2017 r.

⁹ Na wydatki bieżące otrzymano 14.453 tys. zł; a wykorzystano 14.170,3 tys. zł (tj. 98%); na wydatki inwestycyjne otrzymano 55,2 tys. zł, a wykorzystano 48,1 tys. zł (tj. 87,3 %).

została wykorzystana w 13.515,1 tys. zł (tj. 97%). Kwota wykorzystana na wypłatę świadczeń z funduszu alimentacyjnego wyniosła 1.791,2 tys. zł i stanowiła 13,3% kwoty wydatkowanej na realizację zadań w rozdziale 85212.

(dowód: akta kontroli str. 12-15, 100-109)

Niewykorzystane dotacje w łącznej kwocie 705,9 tys. zł (75011 – 4,1 tys. zł; 85211 – 289,8 tys. zł¹⁰; 85212 – 412 tys. zł) zostały zwrócone do LUW z zachowaniem terminu określonego w art. 168 ust. 1 ustawy o finansach publicznych.

(dowód: akta kontroli str. 12-15)

Kwoty wykorzystane na realizację zadań w zakresie urzędów wojewódzkich, świadczenia wychowawczego i świadczeń z funduszu alimentacyjnego stanowiły odpowiednio 1,6%; 48,3% i 6,1% ogólnej kwoty dotacji wydatkowanych na realizację zadań zleconych z zakresu administracji rządowej i innych zadań zleconych ustawami.

(dowód: akta kontroli str. 12-15, 158-161)

Naczelnik Wydziału Spraw Społecznych wyjaśniła, że przyczyną niepełnego wykorzystania środków w rozdziale 85211 i 85212 była *mniej niż zakładana liczba złożonych wniosków o przyznanie świadczeń oraz ujęcie w kwocie planowanych środków (w przekazywanych od maja 2017 r. comiesięcznie monitoringach) wniosków o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego przesłanych do Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej, w sprawie których toczy się postępowanie o ustalenie czy zachodzi koordynacja systemów zabezpieczenia społecznego*. Środki przyznane na zadania inwestycyjne w rozdziale 85211 nie zostały wykorzystane w całości, z uwagi na zakup tańszego sprzętu niż zakładano.

(dowód: akta kontroli str. 114-119)

Badanie dotacji na realizację zadań w zakresie spraw obywatelskich, świadczenia wychowawczego i funduszu alimentacyjnego wykazało m.in., że:

- zadania w zakresie spraw obywatelskich były wykonywane przez Urząd Stanu Cywilnego oraz Wydział Spraw Obywatelskich i Zarządzania Kryzysowego Urzędu;

- zadania w zakresie wsparcia rodzin w ramach Programu Rodzina 500+ (świadczenie wychowawcze) oraz funduszu alimentacyjnego, polegające na wydawaniu decyzji w sprawie przyznania lub odmowy przyznania świadczeń, sporządzaniu list wypłat świadczeń i dokonywaniu przelewów, rozliczaniu dotacji z budżetu państwa otrzymanej na ten cel oraz sporządzaniu sprawozdań z realizacji ww. zadań, były wykonywane przez Wydział Spraw Społecznych Urzędu. Natomiast obsługę kasową ww. świadczeń (na podstawie list wypłat sporządzonych przez Wydział Spraw Społecznych) prowadził Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Żarach (dalej MOPS);

- Gmina przekazywała do MOPS środki na wypłatę świadczenia wychowawczego i świadczeń z funduszu alimentacyjnego w terminach ustalonych z MOPS¹¹;

- ponadto zgodnie z ustaleniami dokonanymi w dniu 11 marca 2016 r. Urząd przekazał MOPS kwotę 20.000 zł na pokrycie kosztów związanych z obsługą

¹⁰ W tym na zadania bieżące – 282,8 tys. zł; a na inwestycje i zakupy inwestycyjne – 7 tys. zł.

¹¹ Terminy ustalone w piśmie Burmistrza z dnia 14 listopada 2011 r. oraz na spotkaniu w dniu 11 marca 2016 r., tj. odpowiednio 9 i 5 dni przed końcem danego miesiąca. W przypadku świadczenia wychowawczego wystąpiły dwa przypadki sporządzenia list wypłaty później niż 9 dni przed zakończeniem miesiąca, a środki na ten cel zostały przekazane w terminie od 1 do 2 dni od dnia sporządzenia listy.

świadczenia wychowawczego (wynagrodzenie kasjera i zakup urządzenia do liczenia pieniędzy). Ww. kwota została przekazana w ośmiu transzach¹²;

➤ nie wystąpiły przypadki blokowania przez LUW wydatków na dotacje, dochodzenia przez Gminę w postępowaniu sądowym należnych dotacji na realizację tych zadań oraz otrzymywania znacznych kwot dotacji głównie w ostatnim kwartale lub ostatnim miesiącu roku budżetowego;

➤ dotacje objęte szczegółowymi badaniami w toku kontroli zostały wykorzystane na realizację zadań określonych w przepisach prawa. Informacje o rezultatach uzyskanych w wyniku wykorzystania dotacji na wypłatę świadczenia wychowawczego oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego (w postaci liczby wydanych decyzji i wypłaconych świadczeń przedstawiono w punkcie 2.1. i 2.2. niniejszego wystąpienia pokontrolnego). W wyniku wydatkowania dotacji na realizację zadań z zakresu spraw obywatelskich uzyskano m.in. następujące rezultaty:

✓ wydano 5.437 dowodów osobistych oraz 10.203 odpisów aktów stanu cywilnego i sporządzono 2.235 aktów stanu cywilnego,

✓ nadano 1.053 numerów PESEL,

✓ wykonano 1.928 czynności dotyczących zameldowania, wymeldowania, zgłoszenia wyjazdu oraz powrotu z pobytu czasowego,

✓ udostępnienie danych i wydawanie zaświadczeń zawierających dane z rejestru mieszkańców, rejestru zamieszkania cudzoziemców oraz rejestru dowodów osobistych – 1.980,

✓ przyjmowanie zgłoszeń utraty dowodu osobistego oraz unieważnianie dowodów osobistych – 840.

(dowód: akta kontroli str. 12--38, 41-43, 195-196, 198-199, 326-327)

W zakresie dofinansowania środkami własnymi Gminy realizacji zadań zleconych z zakresu administracji rządowej i innych zadań zleconych ustawami ustalono, że:

a) Gmina nie dofinansowywała środkami własnymi realizacji zadań w zakresie świadczenia wychowawczego (rozdział 85211),

b) realizacja zadań w rozdziale 75011 została dofinansowana środkami własnymi w łącznej kwocie 255,5 tys. zł, (w tym: wydatki bieżące¹³ - 212,9 tys. zł; wydatki inwestycyjne – 42,6 tys. zł). Dofinansowanie realizacji tych zadań środkami własnymi Gminy stanowiło 34,5% łącznej kwoty wydatków poniesionych na ten cel. Z otrzymanej dotacji sfinansowano 75,2% wynagrodzeń wraz z pochodnymi pracowników realizujących zadania w tym rozdziale, natomiast 24,8% wynagrodzeń wraz z pochodnymi oraz wydatki rzeczowe i inwestycyjne zostały sfinansowane środkami własnymi.

(dowód: akta kontroli str. 12-15, 39-40)

Burmistrz wyjaśniła, że środki finansowe na zadania zlecone w dziale 75011 corocznie są niewystarczające na pokrycie kosztów realizacji tych zadań, a Gmina ma ograniczone możliwości pozyskania środków w odpowiedniej wysokości. Limity dotacji określone są przez właściwe merytorycznie ministerstwa. *Gmina Żary o statusie miejskim będzie przysyłać pisma do Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego i zgłaszać uwagi co do kwoty dotacji. W sytuacji nie zwiększenia dotacji przez Wojewodę Lubuskiego, Gmina dalej będzie dokładała do zadań zleconych z własnego budżetu.*

(dowód: akta kontroli str. 200-202)

¹² W maju 6.000 zł; od czerwca do października po 2.000 zł miesięcznie i w grudniu dwie transze każda w kwocie 2.000 zł.

¹³ Wynagrodzenia wraz z pochodnymi – 114 tys. zł; zakup materiałów i wyposażenia 11,8 tys. zł; zakup energii i usług pozostałych – 5,4 tys. zł; zakup usług remontowych – 32,1 tys. zł; zakup usług telekomunikacyjnych – 0,6 tys. zł; odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych – 3,5 tys. zł.

Pismem z dnia 4 marca 2016 r. Burmistrz zwróciła się do Wojewody o przekazanie dotacji w kwocie około 60 tys. zł na remont oraz wykonanie mebli do pomieszczeń zajmowanych przez Urząd Stanu Cywilnego, wykonujący w całości zadania zlecone z zakresu administracji rządowej. Następnie pismem z dnia 13 września 2016 r. Burmistrz zwróciła się do Wojewody o refundację wydatków w łącznej kwocie 74,6 tys. zł, poniesionych przez Gminę na remont i umeblowanie pomieszczeń Urzędu Stanu Cywilnego. Pismami z dnia 22 marca 2016 r. i 19 września 2016 r. Wojewoda poinformował o braku możliwości zwiększenia dotacji na realizację zadań z zakresu spraw obywatelskich. Uzasadnieniem odmowy był fakt, że środki finansowe, którymi dysponuje Wojewoda Lubuski są niewystarczające na pokrycie wszystkich zobowiązań z zakresu kompetencji Wojewody. Ponadto Wojewoda wskazał, że jednostki samorządu terytorialnego otrzymują fundusze za faktycznie zrealizowane zadania. W katalogu zadań, za realizację których przyznawane są środki finansowe nie przewidziano środków na remonty i doposażenie Urzędów Stanu Cywilnego. Wojewoda wskazał, że od 1 stycznia 2016 r. dotacja celowa na realizację zadań z zakresu ewidencji ludności, dowodów osobistych i rejestracji stanu cywilnego powinna być rozliczana zgodnie z katalogiem zadań oraz uwzględnieniem czasochłonności zadań i stawki roboczogodziny. Przyjęty sposób kalkulacji wysokości kosztów przedmiotowych zadań obejmuje wszystkie koszty związane z realizacją wymienionego obszaru (w tym m.in. koszty remontów), gwarantując wzrost środków na ich realizację wraz ze wzrostem liczby realizowanych spraw.

(dowód: akta kontroli str. 190-194)

Również w 2015 r. Gmina zwracała się do Wojewody Lubuskiego z wnioskiem¹⁴ o zwiększenie kwoty dotacji na realizację powyższych zadań. Wniosek ten został załatwiony odmownie. Wojewoda poinformował, że zadania te były przedmiotem analiz i wyjaśnień.

(dowód: akta kontroli str. 203-205)

W dniu 7 marca 2017 r. Burmistrz zwróciła się do Wojewody o zwrot kwoty wydatkowanej ze środków własnych Gminy na dofinansowanie realizacji zadań zleconych w rozdziale 75011 w 2016 r. (tj. 255,5 tys. zł), ponowną analizę finansowania realizacji tych zadań w 2017 r. i zwiększenie stawki roboczogodziny uwzględnianej przy rozliczaniu dotacji z zakresu spraw obywatelskich oraz przeznaczenie większej kwoty na realizację pozostałych zadań w tym rozdziale;

(dowód: akta kontroli str. 426-434)

➤ realizacja zadań w rozdziale 85212, obejmującym m.in. świadczenia z fundusz alimentacyjnego została dofinansowana środkami własnymi w łącznej kwocie 73,4 tys. zł¹⁵ (co stanowiło 0,54% łącznej kwoty wydatków poniesionych na realizację zadań w tym rozdziale). Ww. kwota została przeznaczona na koszty obsługi świadczeń.

(dowód: akta kontroli str. 39-40)

Urząd nie zwracał się o zwiększenie dotacji na realizację zadań w tym rozdziale.

¹⁴ Pismo numer SM.3151.1.2015 z dnia 23.04.2015 r.

¹⁵ Kwota ta dotyczyła wydatków bieżących i składała się z następujących pozycji: wynagrodzenia wraz z pochodnymi – 49,5 tys. zł; zakup materiałów i wyposażenia – 3 tys. zł; zakup energii – 3,2 tys. zł; zakup usług pozostałych – 6,1 tys. zł; zakup usług telekomunikacyjnych – 0,4 tys. zł; opłaty za administrowanie i czynsze za budynki, lokale i pomieszczenia garażowe oraz różne opłaty i składki – 0,2 tys. zł; odpisy na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych 11 tys. zł.

Naczelnik Wydziału Spraw Społecznych¹⁶ wyjaśniła, że *brakująca kwota dotyczyła wydatków na obsługę zadań w tym rozdziale. Z uwagi na fakt, że wielkość środków przysługujących na ten cel wynika z przepisów (ustawy o świadczeniach rodzinnych, ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów), Urząd nie składał wniosków o zwiększenie środków na ten cel, ponieważ z uwagi na powyższe zostałyby on rozpatrzone negatywnie.*

(dowód: akta kontroli str. 118-119)

2.1. Sprawy obywatelskie

Z dotacji otrzymanej na realizację zadań w rozdziale 75011 w kwocie 488,4 tys. zł, wydatkowano 484,3 tys. zł. Kwota ta została przeznaczona w całości na wynagrodzenia wraz z pochodnymi osób realizujących zadania w zakresie spraw obywatelskich, spraw obronnych, obrony cywilnej i zarządzania kryzysowego oraz ewidencji działalności gospodarczej. Kwota pozwoliła na sfinansowanie 75,2% ww. wydatków. Pozostałe wydatki na wynagrodzenia wraz z pochodnymi, zakup materiałów, wyposażenia, energii i usług oraz wydatki inwestycyjne dotyczące realizacji tych zadań zostały sfinansowane ze środków własnych.

(dowód: akta kontroli str. 39-40, 328-341, 345)

2.2. Świadczenie wychowawcze

2.2.1. W 2016 r. złożono ogółem 2.555 wniosków o przyznanie świadczenia wychowawczego, z których: 2.318 (90,7%) zostało rozpatrzonych pozytywnie, 78 wniosków (3%) rozpatrzono negatywnie, głównie z powodu przekroczenia progu dochodowego (art. 5 ust. 3 lub art. 5 ust. 4 ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci) – 72 wnioski¹⁷, 31 wniosków rozpatrzono w części negatywnie (odmówiono przyznania świadczenia na pierwsze dziecko, z uwagi na przekroczenie progu dochodowego, o którym mowa w art. 5 ust. 3 ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, a przyznano świadczenie na kolejne dzieci)¹⁸.

(dowód: akta kontroli str. 44, 356-357)

W 2016 r. Urząd wydał ogółem 2.420 decyzji w sprawach dotyczących świadczenia wychowawczego, w tym 2.288 decyzji przyznających prawo do świadczenia wychowawczego, na podstawie których wypłacono 28.084 świadczenia wychowawcze dla 2.267 rodzin, na łączną kwotę 13.962 tys. zł (po uwzględnieniu zwrotu nienależnie pobranych świadczeń kwota ta wynosi 13.950,9 tys. zł).

(dowód: akta kontroli str. 206-210)

W toku kontroli badaniem objęto 30 postępowań w sprawie ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego (1,3%), zakończonych wydaniem decyzji pozytywnej, w wyniku czego ustalono, że:

- wnioski były kompletne (dołączono do nich dokumenty, o których mowa w art. 13 ust. 4 i 17 ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci) oraz spełniały wymogi określone w art. 13 ust. 3 wyżej powołanej ustawy;
- wnioski (uprawnienia) były weryfikowane w oparciu o systemy informatyczne, tj. PESEL (bądź na podstawie załączonych skróconych odpisów aktu urodzenia) oraz Ministerstwa Finansów i Zakładu Ubezpieczeń Społecznych

¹⁶ Do zadań osoby zatrudnionej na tym stanowisku należało m.in. rozliczanie dotacji celowej z budżetu państwa na świadczenia z funduszu alimentacyjnego.

¹⁷ Ponadto z powodu: zbiegu prawa rodziców do świadczenia wychowawczego (art. 22 ustawy) – 2 wnioski, niespełniania przez cudzoziemca wymogu określonego w art. 1 ust. 2 pkt 2 d ustawy – 1 wniosek, wniosek dotyczył dziecka umieszczonego w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie albo w pieczy zastępczej (art. 8 pkt 2) – 3 przypadki

¹⁸ Z pozostałych 128 wniosków: 39 zostało przekazanych według właściwości, 35 przekazano do ROPS, 52 pozostawiono bez rozpatrzenia, a 2 zostaną zrealizowane w 2017 r.

(w sytuacji gdy o przyznaniu świadczenia decydowała wysokość dochodu), stosownie do art. 17 ust. 1 ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci;

➤ decyzje w sprawie przyznania świadczeń zostały wydane w sposób prawidłowy, w terminach od 2 do 46 dni od dnia złożenia wniosku, co było zgodne z przepisem art. 49 ust. 2 wyżej powołanej ustawy¹⁹;

➤ we wszystkich zbadanych przypadkach świadczenia przyznano w formie pieniężnej, wypłacono terminowo i w kwocie wynikającej z decyzji.

(dowód: akta kontroli str. 53-55)

Dotacja otrzymana na realizację ww. zadań została wykorzystana na wypłatę świadczeń wychowawczych oraz koszty obsługi świadczeń (w tym koszty wdrożenia ustawy). Łączna kwota wydatków poniesionych w 2016 r. na koszty obsługi świadczeń wynosiła 267,5 tys. zł (w tym: wdrożenie ustawy – 92,5 tys. zł; obsługa świadczeń – 175 tys. zł), co stanowiło 1,8% otrzymanej dotacji, tym samym nie przekroczono limitu określonego w art. 52 ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci.

(dowód: akta kontroli str. 39-40, 206-210, 302-303)

2.2.2. W 2016 r. Urząd (na podstawie informacji uzyskanych z MOPS) wydał dwie decyzje w sprawie zmiany formy wypłacanych trzech świadczeń wychowawczych z pieniężnej na rzeczową, o której mowa w art. 9 ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci. W związku z wydaniem ww. decyzji, dwa świadczenia wychowawcze były przekazywane wyłącznie w formie rzeczowej (bony towarowe), natomiast jedno częściowo w formie pieniężnej (100 zł), a częściowo w formie rzeczowej (bony towarowe na kwotę 400 zł).

(dowód: akta kontroli str. 56)

Ponadto wydano jedną decyzję w sprawie wypłaty jednego świadczenia w formie rzeczowej. Decyzja dotyczyła świadczenia wychowawczego na dziecko urodzone we wrześniu 2016 r. i została wydana na wniosek świadczeniobiorcy, w przypadku którego wcześniej zmieniono formę wypłaty świadczeń na dwoje starszych dzieci, z pieniężnej na rzeczową, z uwagi na marnotrawienie wypłacanych świadczeń.

(dowód: akta kontroli str. 56, 211-215, 315-319)

W 2016 r. Urząd (w związku z otrzymanymi informacjami o marnotrawieniu środków) zwrócił się do MOPS z wnioskami o przeprowadzenie wywiadu środowiskowego u czterech osób pobierających świadczenie wychowawcze celem wyjaśnienia wątpliwości dotyczących wydatkowania świadczenia wychowawczego zgodnie z przeznaczeniem. W trzech przypadkach nie stwierdzono marnotrawienia świadczenia wychowawczego. W jednym przypadku stwierdzono, iż zachodzą okoliczności stanowiące przesłankę do zmiany formy realizacji świadczenia. Jednakże z uwagi na objęcie rodziny pomocą i wsparciem asystenta rodziny, którego celem będzie między innymi nadzór i monitorowanie wydatkowania środków finansowych, w tym świadczenia wychowawczego, MOPS wnioskował o pozostawienie dotychczasowej formy wypłaty świadczenia. Jednocześnie wskazano, że w przypadku dalszego wykorzystywania środków niezgodnie z przeznaczeniem Urząd zostanie o tym poinformowany w odrębnym piśmie.

(dowód: akta kontroli str. 57-90)

¹⁹ Wszystkie objęte szczegółowym badaniem wnioski zostały złożone w kwietniu 2016 r.

2.3. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego

W 2016 r. do Urzędu wpłynęły 424 wnioski w sprawach dotyczących świadczeń z funduszu alimentacyjnego, w tym 380 wniosków o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego, z których 353 zostały rozpatrzone pozytywnie, a 13 (tj. 3,4%) zostało rozpatrzonych negatywnie²⁰. Przyczyną negatywnego rozpatrzenia wniosków było przekroczenie wysokości dochodu uprawniającego do otrzymania świadczeń określonego w art. 9 ust. 2 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

(dowód: akta kontroli str. 44, 354-355)

W toku kontroli analizie poddano 15 (4,2%) postępowań w sprawie przyznania świadczeń z funduszu alimentacyjnego zakończonych wydaniem decyzji pozytywnej i ustalono m.in., że:

✓ wszystkie wnioski spełniały wymogi określone w art. 15 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów oraz § 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 grudnia 2015 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania, sposobu ustalania dochodu oraz wzorów wniosku, zaświadczeń i oświadczeń o ustalenie prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego²¹;

✓ w żadnym ze zbadanych przypadków wysokość przyznanych świadczeń nie przekraczała określonej w art. 10 ust. 1 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, a dochód na osobę w rodzinie wnioskodawcy nie przekraczał kwoty maksymalnej określonej w art. 9 ust. 2 wyżej powołanej ustawy;

✓ wypłaty świadczeń dokonywano terminowo i w prawidłowej wysokości.

(dowód: akta kontroli str. 45-52)

Analiza podejmowania przez Urząd wymaganych czynności w stosunku do pięciu dłużników alimentacyjnych wykazała m.in., że:

✓ stosownie do przepisu art. 3 ust. 5 ww. ustawy występowano do organu właściwego dłużnika o podjęcie działań wobec dłużnika alimentacyjnego;

✓ informacje mające wpływ na skuteczność prowadzonej egzekucji, w szczególności zawarte w wywiadzie alimentacyjnym oraz oświadczeniu majątkowym dłużnika alimentacyjnego były przekazywane komornikowi sądowemu;

✓ w przypadku jednego z dwóch dłużników, dla których Gmina była organem właściwym podjęto działania, o których mowa w art. 5 ust. 3b ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów;

✓ informacje o zadłużeniu umieszczano w Biurze Informacji Gospodarczej, zgodnie z art. 8a ww. ustawy.

(dowód: akta kontroli str. 45-52)

W 2016 r. wypłacono łącznie 5.633 świadczenia z funduszu alimentacyjnego w łącznej kwocie 1.791,2 tys. zł, co stanowiło 93,7% kwoty przeznaczonej na ten cel w 2015 r. (tj. 1.911,2 tys. zł).

(dowód: akta kontroli str. 91-113)

Naczelnik Wydziału Spraw Społecznych wyjaśniła, że przyczyną powyższego była *mniej liczba złożonych wniosków o przyznanie świadczeń z funduszu alimentacyjnego*.

(dowód: akta kontroli str. 114-119)

²⁰ Z pozostałych 14 wniosków: 11 zostało wycofanych przez wnioskodawców, 2 zostały pozostawione bez rozpatrzenia, a jeden został rozpatrzony w styczniu 2017 r.

²¹ Dz. U. poz. 2229.

Dotacja otrzymana na realizację zadań w rozdziale 85212 została wykorzystana na wypłatę świadczeń rodzinnych i z funduszu alimentacyjnego, składki emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego oraz koszty obsługi ww. zadań. Wydatki poniesione na obsługę realizacji zadań w rozdziale 85212 nie przekroczyły limitu określonego w art. 31 ust. 3 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów oraz art. 33 ust. 2a pkt 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych²².

(dowód: akta kontroli str. 39-40, 302-303)

Kwota zwrócona w 2016 r. przez dłużników alimentacyjnych z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego (403,2 tys. zł) stanowiła 22,5% kwoty świadczeń wypłaconych z tego tytułu (tj. 1.791,2 tys. zł).

(dowód: akta kontroli str. 100-113)

Należności z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego wynosiły na dzień 31.12.2016 r. 11.410,5 tys. zł i wzrosły w stosunku do stanu na dzień 31.12.2015 r. (9.896,6 tys. zł) o 15,3%²³.

(dowód: akta kontroli str. 302-303)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

Analiza działań podejmowanych w stosunku do pięciu dłużników alimentacyjnych wykazała, że:

✓ w przypadku trzech dłużników nie złożono wniosków o wszczęcie lub przyłączenie się do postępowania egzekucyjnego, o których mowa w art. 27 ust. 8 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (za bieżący ani poprzednie okresy świadczeniowe)²⁴, a w przypadku dwóch dłużników nie złożono wniosków o wszczęcie lub przyłączenie się do postępowania egzekucyjnego za bieżący okres świadczeniowy²⁵. Łączna kwota zaległości ww. dłużników z tytułu dokonanych wypłat oraz świadczeń należnych wynikających z decyzji wydanych na bieżący okres świadczeniowy, na które nie złożono wniosków egzekucyjnych wynosiła 110.988,15 zł.

(dowód: akta kontroli str. 45-52, 346-347, 358-425)

Pracownicy Wydziału Spraw Społecznych (prowadzący sprawy dłużników objętych badaniami)²⁶ wyjaśnili, że *brak wniosków za bieżący okres świadczeniowy wynika z faktu przyjęcia w Urzędzie zasady, iż wnioski egzekucyjne będą składane po zakończeniu okresu świadczeniowego*. Brak wniosków za poprzednie okresy świadczeniowe wynikał z przeoczenia spowodowanego nadmiernym obciążeniem zadaniami stanowiska pracy inspektora oraz braku informacji o niezłożeniu tych wniosków (w przypadku podinspektora zatrudnionego na zastępstwo).

(dowód: akta kontroli str. 120-132)

²² Dz. U. z 2016 r. poz. 1518, ze zm.

²³ Należności (wraz z odsetkami za zwłokę) z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego wynosiły na dzień 31.12.2015 r. i 31.12.2016 r., odpowiednio, 13.316,9 tys. zł (należność główna – 9.896,6 tys. zł; odsetki za zwłokę – 3.420,3 tys. zł) i 15.368,8 tys. zł (należność główna – 11.410,5 tys. zł; odsetki za zwłokę – 3.958,3 tys. zł).

²⁴ Dłużnicy, za których przyznano świadczenia z funduszu alimentacyjnego na podstawie decyzji numer: L/5 z dnia 04.08.2016 r.; L/1 z dnia 03.08.2016 r.; K/396 z dnia 25.01.2016 r.

²⁵ Dłużnicy, za których przyznano świadczenia z funduszu alimentacyjnego na podstawie decyzji numer L/186 z dnia 12.09.2016 r. i L/170 z dnia 08.09.2016 r.

²⁶ Do zadań tych osób (inspektora i podinspektora) należało m.in. dochodzenie od dłużników alimentacyjnych należności w wysokości świadczeń wypłaconych z funduszu alimentacyjnego osobie uprawnionej.

Naczelnik Wydziału Spraw Społecznych²⁷ wyjaśniła, że brak wniosków za bieżący okres świadczeniowy wynika z faktu przyjęcia w Urzędzie zasady, iż wnioski egzekucyjne będą składane po zakończeniu okresu świadczeniowego. W art. 27 ust. 8 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów ustawodawca nie wskazuje terminu w jakim organ wierzyciela winien złożyć wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego. W przepisie art. 27 ust. 1, 3 i 3a ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów ustawodawca posługuje się pojęciem świadczeń wypłaconych z funduszu alimentacyjnego, a tym samym w mojej ocenie ich egzekucja może nastąpić po powstaniu zobowiązania, tj. po uprzednim wypłaceniu świadczeń z funduszu alimentacyjnego osobie uprawnionej. Takie stanowisko potwierdza wykładnia literalna art. 27 ust. 3 i 3a ustawy. Wskazuje ona bowiem wprost w ust. 3 i 3a na „świadczenia już wypłacone”. Ustawodawca posługując się czasem przeszłym jednoznacznie daje do zrozumienia, iż chodzi mu wyłącznie o kwoty wypłaconych świadczeń.

W sprawie terminów złożenia wniosków o wszczęcie lub przyłączenie się do postępowania egzekucyjnego na bieżące okresy świadczeniowe brak jest jednolitego stanowiska Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego jak również Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej.

Przyczyną braku wniosków egzekucyjnych za poprzednie okresy świadczeniowe było przeoczenie spowodowane nadmiernym obciążeniem zadaniami pracowników zajmujących się obsługą funduszu alimentacyjnego oraz dużą rotacją pracowników na jednym z ww. stanowisk.

(dowód: akta kontroli str. 114-117, 323-324)

Stosownie do przepisu art. 27 ust. 3 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, należności przypadające od dłużnika alimentacyjnego z tytułu świadczeń wypłaconych z funduszu alimentacyjnego podlegają ściągnięciu wraz z odsetkami w drodze egzekucji sądowej na podstawie przepisów o egzekucji świadczeń alimentacyjnych, z uwzględnieniem przepisów niniejszej ustawy. Jeżeli jest prowadzone postępowanie egzekucyjne w celu zaspokojenia roszczeń osoby uprawnionej z tytułu alimentów, organ właściwy wierzyciela, który wypłacał świadczenia z funduszu alimentacyjnego, będący wierzycielem należności, o których mowa w ust. 3, przyłącza się do tego postępowania – art. 27 ust. 3a wyżej powołanej ustawy.

Stosownie do przepisu art. 27 ust. 8 pkt 1 i 2 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, do wniosku o wszczęcie postępowania egzekucyjnego lub o przyłączenie się do postępowania egzekucyjnego organ właściwy wierzyciela dołącza ostateczną decyzję przyznającą świadczenia z funduszu alimentacyjnego osobie uprawnionej oraz informacje o rozpoczęciu realizacji tej decyzji i terminie wypłat świadczeń z funduszu alimentacyjnego w poszczególnych miesiącach określonych w decyzji.

Z przepisów art. 27 nie wynika, że wniosek egzekucyjny może zostać złożony dopiero po zakończeniu okresu świadczeniowego. Wskazuje na to literalna interpretacja art. 27 ust. 8, zgodnie z którym do wniosku o wszczęcie postępowania egzekucyjnego należy załączyć informację o rozpoczęciu realizacji decyzji przyznającej świadczenia z funduszu alimentacyjnego i terminie wypłat świadczeń (a nie „wypłaconych świadczeń”) z funduszu alimentacyjnego w poszczególnych miesiącach określonych w decyzji. Ponadto w art. 27 ust. 3 ustawodawca posługuje

²⁷ Do zadań osoby zatrudnionej na tym stanowisku należał m.in. nadzór nad egzekucją należności dłużników alimentacyjnych z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

się pojęciem należności (tj. uprawnienia do otrzymania świadczenia), a nie zaległości (tj. kwoty, która nie została uregulowana w wyznaczonym terminie).

W toku kontroli NIK w odniesieniu do ww. dłużników złożono wnioski o przyłączenie się do postępowania egzekucyjnego za bieżący i poprzednie okresy świadczeniowe.

(dowód: akta kontroli str. 133-150)

✓ w przypadku jednego z dwóch dłużników, dla których Gmina była organem właściwym została wydana w dniu 7 maja 2015 r. decyzja o uznaniu dłużnika za uchylającego się od alimentów (decyzja doręczona dłużnikowi w dniu 27 maja 2015 r., decyzja stała się ostateczna w dniu 10 czerwca 2015 r.) jednak nie podjęto działań, o których mowa w art. 5 ust. 3b pkt 1 i 2 ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, który stanowi, że jeżeli decyzja o uznaniu dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych stanie się ostateczna, organ właściwy dłużnika składa wniosek o ściganie za przestępstwo określone w art. 209 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny²⁸ oraz po uzyskaniu z centralnej ewidencji kierowców informacji, że dłużnik alimentacyjny posiada uprawnienie do kierowania pojazdami, kieruje wniosek do starosty o zatrzymanie prawa jazdy dłużnika alimentacyjnego wraz z odpisem tej decyzji.

(dowód: akta kontroli str. 45-52, 431-433)

Inspektor w Wydziale Spraw Społecznych²⁹ wyjaśnił, że brak działań określonych w art. 5 ust. 3b wynikał z przeoczenia. Jednocześnie nadmienił, że działania w tym zakresie były podejmowane w latach 2011-2012. Obecnie dostrzega konieczność aktualizacji danych w centralnej ewidencji kierowców i Krajowego Rejestru Karnego i podjęcia stosowanych działań po uzyskaniu informacji.

(dowód: akta kontroli str. 120-127)

W dniu 31.01.2017 r. złożono wnioski o udostępnienie danych do Krajowego Rejestru Karnego, centrum personalizacji danych MSWiA oraz centralnej ewidencji kierowców.

(dowód: akta kontroli str. 45-52)

Naczelnik Wydziału Spraw Społecznych wyjaśniła, że *brak działań określonych w art. 5 ust. 3b wynikał z przeoczenia pracownika spowodowanego nadmiernym obciążeniem zadaniami. W wyniku działań podjętych w toku kontroli NIK okazało się, że w związku z wcześniej podejmowanymi przez Urząd działaniami dłużnik w listopadzie 2014 r. został skazany na podstawie art. 209 § 1 Kodeksu karnego, a jednocześnie wydano postanowienie o poszukiwaniu dłużnika listem gończym. Z powyższego wynika, że Burmistrz nie był organem właściwym dłużnika, a tym samym nie był uprawniony do wydania decyzji w przedmiotowej sprawie. W związku z powyższymi informacjami, Burmistrz wystąpi do Samorządowego Kolegium Odwoławczego z wnioskiem o unieważnienie przedmiotowej decyzji.*

(dowód: akta kontroli str. 323-324, 435)

W dniu 7 marca 2017 r. złożono do Samorządowego Kolegium Odwoławczego wniosek o stwierdzenie nieważności ww. decyzji.

(dowód: akta kontroli str. 350-351)

²⁸ Dz. U. z 2016 r. poz. 1137, ze zm.

²⁹ Do zadań tego pracownika należało m.in. podejmowanie działań wobec dłużników alimentacyjnych, w tym: sporządzanie wniosków do prokuratora o ściganie za przestępstwo oraz sporządzanie wniosków o zatrzymanie prawa jazdy.

Burmistrz, w odniesieniu do powyższych nieprawidłowości, wskazała, że za prawidłowość podejmowanych działań wobec dłużników alimentacyjnych odpowiedzialna jest Naczelnik Wydziału Spraw Społecznych.

(dowód: akta kontroli str. 348-349, 352-353)

Ocena częściowa

Dotacje zostały wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem, świadczenia wychowawcze oraz z funduszu alimentacyjnego przyznawano i wypłacano zgodnie z obowiązującymi przepisami. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły niepodjęcia w stosunku do dłużników alimentacyjnych wszystkich działań określonych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

3. Sprawozdawczość

3.1. Sprawy obywatelskie

W 2016 r. Urząd przekazywał na wezwanie LUW informacje dotyczące liczby czynności wykonanych w związku z realizacją spraw obywatelskich³⁰.

(dowód: akta kontroli str. 304-314)

3.2. Świadczenia wychowawcze

Stosownie do § 3 ust. 1 rozporządzenia Ministra Rodziny Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 lutego 2016 r. w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu świadczenia wychowawczego³¹, Gmina przekazywała do LUW drogą elektroniczną (poprzez aplikację CAS), miesięczne sprawozdania rzeczowo-finansowe z realizacji zadań z zakresu świadczenia wychowawczego, w terminie wyznaczonym przez LUW, nie później niż do 7 dnia miesiąca następującego po upływie każdego miesiąca.

Ww. sprawozdania nie były sporządzane zgodnie ze wzorem ustalonym w wyżej powołanym rozporządzeniu.

(dowód: akta kontroli str. 206-210, 270-301, 325)

Naczelnik Wydziału Spraw Społecznych wyjaśniła, że *przy sporządzaniu sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu świadczenia wychowawczego kierowaliśmy się wytycznymi otrzymywanymi w tym zakresie z LUW w ciągu 2016 r. Na podstawie tych wytycznych, Urząd przekazywał za pośrednictwem CAS - na wezwanie LUW - jednorazowe sprawozdania, które nie były zgodne ze wzorem załącznika nr 3 do rozporządzenia w sprawie ww. sprawozdań rzeczowo-finansowych.*

(dowód: akta kontroli str. 216)

Pismem z dnia 6 kwietnia 2016 r. LUW poinformował Urząd, że „(...) w najbliższych miesiącach nie planuje się zbierania danych o realizacji Programu Rodzina 500+ za pomocą miesięcznego sprawozdania rzeczowo-finansowego z wykonania zadań z zakresu świadczenia wychowawczego, o którym mowa w ww. rozporządzeniu (...). O sposobie gromadzenia danych o realizacji programu Rodzina 500+ w maju i kolejnych miesiącach oraz o zakresie tych danych zostaną Państwo poinformowani odrębnym komunikatem”. Podobnej treści pismo LUW skierował ponownie w dniu 5 maja 2016 r.

(dowód: akta kontroli str. 217-227)

³⁰ Dane takie przekazano za okres styczeń-luty, marzec, a począwszy od kwietnia informacje te były przekazywane kwartalnie.

³¹ Dz. U. poz. 212.

3.3. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego

Stosownie do § 2 ust. 1 rozporządzenia z dnia 21 grudnia 2015 r. Ministra Rodziny Pracy i Polityki Społecznej w sprawie sprawozdań z realizacji zadań przewidzianych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów³², Gmina przekazywała drogą elektroniczną sprawozdania kwartalne z realizacji zadań przewidzianych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, w terminie do 15 dnia miesiąca następującego po upływie każdego kwartału. Sprawozdania były zgodne ze wzorem określonym w ww. rozporządzeniu.

(dowód: akta kontroli str. 325)

Naczelnik Wydziału Spraw Społecznych wskazała, że *nie była dokonywana analiza efektów realizacji zadań w zakresie wypłaty świadczeń z funduszu alimentacyjnego i świadczenia wychowawczego, ponieważ kryteria przyznania świadczeń z funduszu zostały ściśle określone w ustawie i każdy kto te kryteria spełnia jest uprawniony do otrzymania świadczeń. Natomiast analiza sprawozdań rzeczowo-finansowych z realizacji tych zadań była dokonywana tylko pod kątem wysokości wypłacanych świadczeń w celu określenia kwoty środków niezbędnych na realizację ww. zadań w przyszłym roku.*

(dowód: akta kontroli str. 118-119)

3.4. Sprawozdania Rb-50 o dotacjach/wydatkach związanych z wykonywaniem zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego za wszystkie kwartały 2016 r. zostały przekazane dysponentowi części budżetowej (LUW) z zachowaniem terminu określonego w załączniku nr 44 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 16 stycznia 2014 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej³³.

(dowód: akta kontroli str. 170)

W toku kontroli analizą objęto sprawozdania Rb-50 za IV kwartał 2016 r. i ustalono, że:

- ✓ stosownie do przepisów § 20 załącznika numer 39 do wyżej powołanego rozporządzenia sporządzono jednostkowe Rb-50 o dotacjach i zbiorcze sprawozdanie Rb-50 o wydatkach,
- ✓ sprawozdania Rb-50 spełniały wymogi określone w § 19 ust. 1-5 załącznika numer 39 do wyżej powołanego rozporządzenia oraz wymogi określone w § 9 ust. 2 wyżej powołanego rozporządzenia – kwoty wykazane w sprawozdaniu były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej Urzędu i sprawozdań jednostkowych złożonych przez kierowników jednostek podległych Gminie bezpośrednio realizujących zadania.

(dowód: akta kontroli str. 151-169)

Ustalono
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym obszarze.

³² Dz. U. poz. 2324.

³³ Dz. U. z 2016 r. poz. 1015, ze zm.

IV. Wniosek

Wniosek pokontrolny

Przedstawiając powyższe oceny wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli³⁴, wnosi o wzmocnienie nadzoru nad egzekwowaniem należności od dłużników alimentacyjnych i niezwłoczne podejmowanie, w sytuacjach tego wymagających, działań określonych w ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Zielonej Górze.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosku

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Zielona Góra, dnia 23 marca 2017 r.

Kontroler
Anna Huziej
specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Zielonej Górze

Wicedyrektor
Włodzimierz Stobrawa

.....
podpis

.....
podpis

³⁴ Dz. U. z 2015 r. poz. 524.